

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (4)

Datum
2025-04-30

Diarienummer
1138-2025

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se
fo.rs.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över betänkandet Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv (SOU 2024:84), Fö2024/02010.

Er beteckning: Fö2024/02010

Sammanfattning

- Länsstyrelsen i Västerbotten (Länsstyrelsen) tillstyrker utredningens intention och förslag om införandet av ny lagstiftning som möjliggör skärpt statlig kontroll av utländska förvärv till skydd för totalförsvaret i Sverige.
- Länsstyrelsen anser dock att kompetens inom detta område även erfordras i de övriga länen och inte enbart ska koncentreras till de civilområdesansvariga Länsstyrelserna. Det kommande resursbehovet och fördelningen av detta behöver därmed utredas mera ingående.
- Förfarandet i ärendehandläggningen behöver också tydliggöras ytterligare. Lagförslaget riskerar annars att orsaka begreppsförvirring då förvärv som är aktuella för prövning enligt ny lag om vissa utländska förvärv av fast egendom även är i behov av tillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230).

6 En ny lag med krav på förvärvstillstånd

Förvärv av lantbruksfastigheter är idag underställda prövning enligt jordförvärvslagen (1979:230). Ansökan handläggs och beslutas av den länsstyrelse i det län där förvärvet ägt rum. Utredningen föreslår att de civilområdesansvariga länsstyrelserna ska vara tillståndsmyndighet för den nya jordförvärvslagstiftningen som berör utländska förvärv i Sverige. Att dessa två prövningar använder samma begrepp "jordförvärvstillstånd" och har olika tillståndsmyndigheter kan medföra viss förvirring för sökande samt

tillstånds- och inskrivningsmyndigheten. Detta i synnerhet i de fall då utländska förvärvare av lantbruksegendom är i behov av tillstånd både enligt ny lag om vissa utländska förvärv av fast egendom samt enligt jordförvärvslagen (1979:230). Utredningen bör därmed överväga en terminologi som särskiljer dessa två förfaranden med ett förtydligande om att förvärv av lantbruksegendom även kan vara i behov av tillstånd enligt äldre jordförvärvslagstiftning.

6.2 Lagens tillämpningsområde

Utredningen har inte vidare förtydligat hur ingående kontrollsystemet ska vara eller hur en tillståndspliktig förvärvare som av någon anledning missat eller direkt åsidosätter sin skyldighet att ansöka om tillstånd ska upptäckas. Kontrollsystemet är beroende av att det finns ett heltäckande bolagsregister med ett register över aktieägandet vilket saknas för bland annat de privata bolagen i Sverige. Det bör därmed utredas mer ingående hur kontrollen av privata bolag i Sverige, utländska dotterbolag samt förvärv av aktier och andelar i bolag ska kunna utföras om det saknas tillförlitliga register. Vid beslut om förhandstillstånd så bör det även övervägas en möjlighet för tillståndsmyndigheten att kontrollera så att ägandet i det förvärvande bolaget inte förändrats på ett sådant sätt att det kan skada totalförsvaret i Sverige under beslutets giltighetstid.

7 Tillståndsmyndigheten

Länsstyrelsen har inget att erinra mot att de civilområdesansvariga länsstyrelserna blir beslutsmyndighet för ärenden enligt ny lag om vissa utländska förvärv av fast egendom. Länsstyrelsen vänder sig dock mot att kompetensen inom detta område enbart ska koncentreras till de civilområdesansvariga Länsstyrelserna (Tillståndsmyndigheten). Länsstyrelsen har idag befintlig kompetens inom det civila försvarets behov, en regional kännedom om fastighetsbeståndet i länet, samt lång erfarenhet av beslutsfattande av förvärvsfrågor enligt jordförvärvslagen (1979:230). Det anses därmed som nödvändigt att även involvera övriga länsstyrelser i handläggningen av utländska förvärv även om beslutet fattas centralt. Att även förse övriga länsstyrelser med kompetens inom området anses förbättra beredskapen samt möjligheten att upptäcka förvärvare som missar eller direkt åsidosätter skyldigheten att ansöka om förvärvsprövning enligt ny lag om utländska förvärv. Någon som i så fall kan upptäckas vid prövning av förvärv genom jordförvärvslagen (1979:230).

8.2 Fastighetsbildningslagen

Förvärv av lantbruksenheter genom fastighetsbildning underställs idag länsstyrelsen för prövning enligt jordförvärvslagen (1979:230). Utredningen bör även här överväga en terminologi som särskiljer de två olika tillståndsprövningarna. Se Länsstyrelsens synpunkter under avsnitt 6. Vidare bör det förtydligas att förvärv av lantbruksegendom genom fastighetsbildning som är i behov av tillstånd enligt ny lag om skärpt kontroll av utländska förvärv även kan vara i behov av tillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230).

8.3 Jordförvärvslagen och Jordförvärvsförordningen

Den ändring som föreslås i jordförvärvslagen (1979:230) anses inte som förenlig med lagens två ursprungliga huvudsyften och bör därmed inte införas. Tillståndsmyndigheten bör istället få möjlighet att avvisa en ansökan som saknar erforderliga tillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230) eller enligt ny lag om Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv.

Länsstyrelsen anser vidare att förfarandet i ärenden som berör förvärv av lantbruksfastigheter som är i behov av tillstånd enligt ny lag om skärpt kontroll av utländska förvärv samt enligt jordförvärvslagen (1979:230) behöver förtydligas. Samt hur prövningen av förvärv enligt jordförvärvslagen (1979:230) ska beaktas vid ansökan om framtida förvärv enligt ny lag om Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv. Detta för att undvika risken att bolag undgår förvärvsprövning enligt jordförvärvslagen (1979:230).

10.4.3 Kostnader för staten, kommuner och regioner

Länsstyrelsen anser att de ekonomiska konsekvenserna för tillståndsmyndigheten och de övriga länsstyrelserna är i behov av ytterligare utredning innan lagen kan träda i kraft. Detta bland annat för att uppskatta det resurstillskott som krävs för att i god tid kunna bygga upp den kompetens som krävs för att tillståndsmyndigheten ska ha kapacitet att hantera de arbetsuppgifter som tillkommer med en skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med handläggare Jonathan Edmundsson som föredragande.